

ORIMATTILAN VARHAISKASVATUKSEN

DIGISUUNNITELMA

OSALLISUUDESTA

ARJEN DIGITAITOIHIN

SISÄLLYS

1	Orimattilan varhaiskasvatuksen digisuunnitelma.....	1
1.1	Digisuunnitelman tavoitteet, arviointi ja kehittäminen	3
2	Uudet lukutaidot.....	4
2.1	Muut digitaalisuutta tukevat hankkeet	5
2.2	Medialukutaito	6
2.2	Digitaalinen osaaminen	8
2.3	Ohjelmointiosaaminen	9
3	Orimattilan yhtenäinen digipolku varhaiskasvatuksesta lukioon	10
4	Hyvät pedagogiset käytänteet	11
5	Digitaaliset oppimisympäristöt.....	12
5.1	Lukulumo.....	12
5.2	Lasten Oma Teams.....	13
5.3	Oppimista edistävät sovellukset....	13
6	Pedagoginen dokumentointi.....	14
6.1	Pedagoginen dokumentointi digitaalisin keinoin ja välinein	14
6.1.1	Digitaalinen portfolio	14
6.1.2	Valokuvaus	15
6.1.3	Sosiaalinen media	16
7	Osaaminen ja osaamisen kehittäminen	18
7.1	Orimattilan vakadigi-sivusto.....	19
7.2	Sovellukset oppimisen alueittain ja ikäryhmittäin - Padlet	19
7.3	Kartoitukset.....	19
7.4	Koulutus.....	19
7.5	Digivastaavat.....	20
8	Digitaaliset oppimisen välineet ja muut laitteet.....	21
8.1	Laitekanta	22
8.2	Kiertävät digiboxit	22
8.3	Etähallinta.....	23
9	Huoltajien ja henkilöstön digitaaliset palvelut	24
9.1	Varhaiskasvatuksen tietosujoaohje	25
9.1.1	Henkilötietojen käsittely.....	25
9.1.2	Valokuvaaminen ja videointi osana pedagogista toimintaa	26
9.1.3	Kuvauslupa	27
9.1.4	Ulkopuolinen kuvaaja.....	27
9.1.5	Kuvausluvan peruuttaminen.....	27
9.1.6	Valokuvien ja videoiden esittäminen ja jakaminen julkisesti.....	28
9.1.7	Lapsen tekemien töiden ja teosten esillä pito ja julkaiseminen.....	28
9.1.8	Varhaiskasvatusyksikön sosiaalisen median tilien perustaminen.....	28
9.1.9	WhatsApp:n käyttö varhaiskasvatuksen viestinnässä	29
10	Orimattilan varhaiskasvatuksen digitaalisuuden kehittämisen kalenteri	29

Liite 1. Digitaitojen vuosikello

Liite 2. Uudet lukutaidot -Huoneentaulu

Liite 3. Digitaalisen kehittämisen kalenteri

P E D A G O G I I K K A

VARHAISKASVATUKSEN
DIGITAALISUUDEN
KESKIÖSSÄ

DIGITAALINEN VUOROVAIKUTUS

DOKUMENTOINTI

LAITTEIDEN KÄYTTÖ

UUDET LUKUTAIDOT

DIGITAALINEN OSAAMINEN

KOULUTUS

YHTENÄINEN DIGIPOLKU

DIGITAALISET YMPÄRISTÖT

1 ORIMATTILAN VARHAISKASVATUKSEN DIGISUUNNITELMA

Orimattilan kaupungin varhaiskasvatuksen digisuunnitelma on pedagogiikkaa, opetusta, kasvatusta, toimintakulttuuria, kehittämistä ja investointeja suuntaava asiakirja, joka on tarkoitettu työkaluksi kaikille varhaiskasvatusyhteisössä toimiville. Digisuunnitelma ohjaa hyödyntämään digitaalisuutta ja digitaalisia välineitä luontevana osana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogiikkaa. Tavoitteena on, että kaikilla Orimattilan kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisillä lapsilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet kasvaa ja olla yhdenvertaisia toimijoina yhteiskunnassa, jossa yhä enemmän tarvitaan digitaalisia taitoja ja ymmärrystä. Varhaiskasvatuksen lakisääteinen velvollisuus on turvata näiden taitojen oppiminen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puhutaan laaja-alaisesta osaamisesta, johon sisältyy viisi toisiinsa liittyvää osa-aluetta: (1) ajattelu ja oppiminen, (2) kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, (3) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, (4) monilukutaito ja digitaalinen osaaminen sekä (5) osallistuminen ja vaikuttaminen. Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen ovat siis yksi laaja-alaisen oppimisen alue. Digitaalista osaamista sekä

monilukutaitoa tarvitaan kaikkialla; niin arjen vuorovaikutustilanteissa kuin yhteiskunnallisessa osallistumisessa.

Digitaalinen osaaminen sekä monilukutaito eivät kuitenkaan ole muusta toiminnasta erillisiä alueita. Tavoitteena on, että digitaaliset laitteet ovat yksi väline toteuttaa kaikkia varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueita. Tämä edellyttää myös toimintakulttuurin muutosta siten, että tietoisesti otetaan mukaan digitaalisia keinoja ja välineitä kaikkiin oppimisen osa-alueisiin ja luovutaan erillisestä "digituokio"-ajattelusta.

Digitaalisuus varhaiskasvatuksessa koostuu monesta tekijästä, joiden keskiössä on kuitenkin aina pedagoginen ajattelu, kuten missä tahansa muussa toiminnassa varhaiskasvatuksessa (Kuvio1). Digisuunnitelma ohjaa myös niitä kaikkia toimenpiteitä, joita digitaalisuuden nopea kehitys varhaiskasvatuksessa vaatii.

“Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, ja yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan digitaalisuuden roolia arkielämässä. Digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä hyödynnetään dokumentoinnissa, leikeissä, vuorovaikutuksessa, peleissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet harjoitella, kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna digitaalisia välineitä edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoa sekä monilukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.”

[Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2022. Opetushallitus](#)

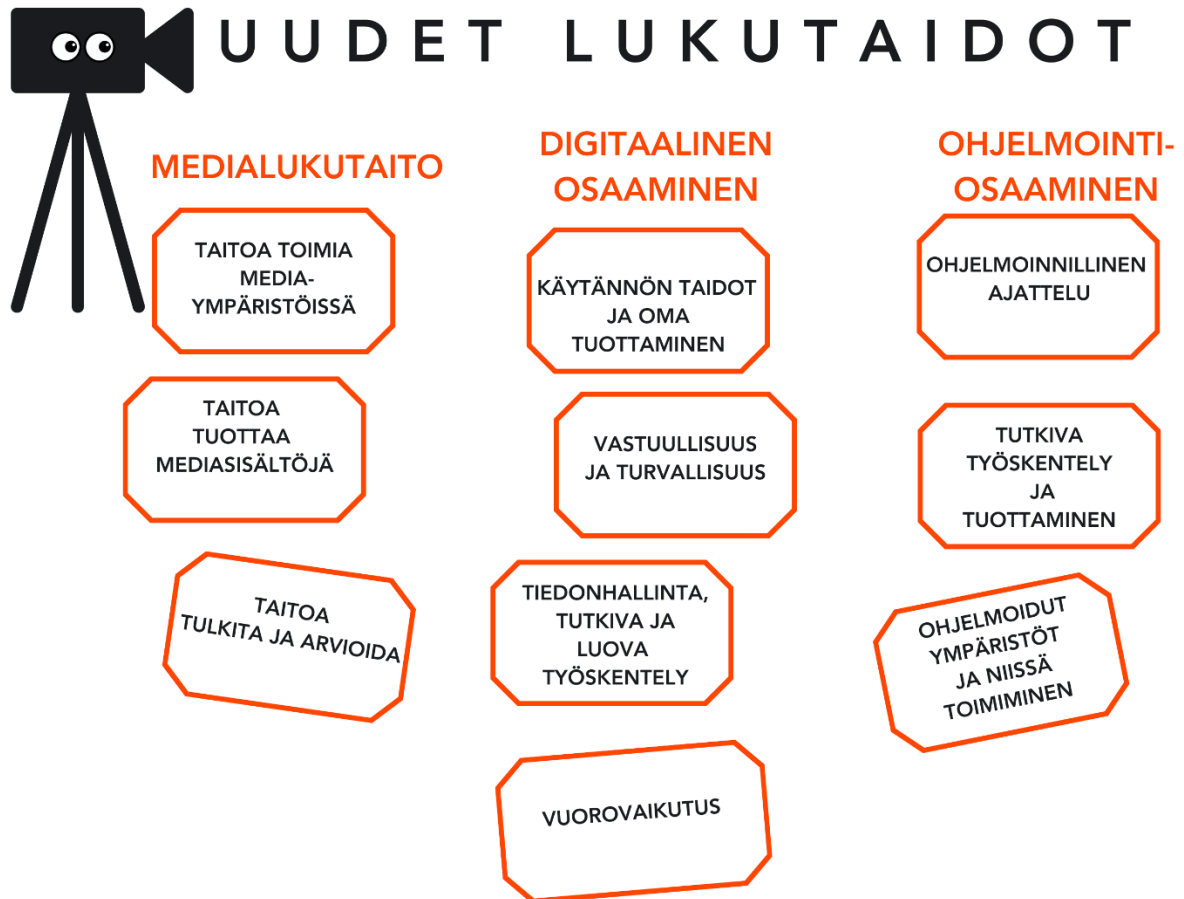
1.1 Digisuunnitelman tavoitteet, arviointi ja kehittäminen

Orimattilan varhaiskasvatuksen digisuunnitelman tavoitteena on edistää ja kehittää suunnitelmallista digitaalisten taitojen osaamista ja opettamista Orimattilan varhaiskasvatuksessa. Digisuunnitelman avulla luodaan raamit hyvälle pedagogisille käytänteille ja varmistetaan varhaiskasvatussuunnitelman laaja-alaisen oppimiseen sisältyvä digitaalisen osaamisen ja monilukutaidon kehittyminen hyvälle tasolle koko varhaiskasvatuksessa. Hyvä taso tarkoittaa Opetushallituksen [Uudet lukutaidot](#)-osaamisen kuvausten mukaista toimintaa. Digisuunnitelma tukee lasten digitaalisten taitojen oppimista ja edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Digisuunnitelma edistää myös henkilöstön systemaattista ja tavoitteellista digitaalista osaamista lisäävää koulutusta ja ammatillista kehittymistä, jonka toteutumisesta vastaavat Orimattilan varhaiskasvatussyksiköiden esihenkilöt.

Orimattilassa tulisi seuraavaksi panostaa digitaalisen osaamisen ja monilukutaidon riittävän kehittämiseen, kuten esimerkiksi resursoimalla juuri edellä mainittujen taitojen kehittämiseen kohdennettua henkilöstöä, esimerkiksi Lahden digiopettaja -mallin mukaan. Lahden mallissa varhaiskasvatuksessa työskentelee yksi tai useampi vakinainen digiopettaja/ohjaaja, jonka tehtävänkuvana on tukea, vahvistaa ja edistää digitaalista osaamista niin lasten kuin henkilöstönkin osalta.

Orimattilan varhaiskasvatuksen digisuunnitelma on päivittyvä asiakirja, ja sitä päivitetään vähintään aina varhaiskasvatussuunnitelman päivittyessä. Digisuunnitelmaa arvioidaan myös tarpeen vaatiessa vastaamaan varhaiskasvatuksen muuttuvaa ja kehittyvää toimintakulttuuria. Digisuunnitelman arviointi on merkitty varhaiskasvatuksen pedagogiseen vuosikelloon. Orimattilan kaupungin sivistysvaliokunta hyväksyy digisuunnitelman.

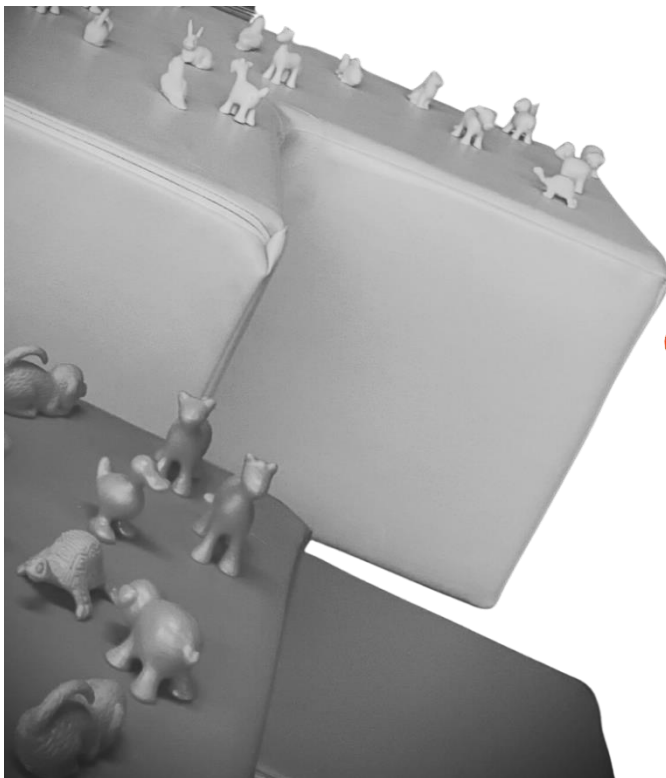
2 UUDET LUKUTAIDOT

Orimattilan digisuunnitelma on syntynyt osana varhaiskasvatuksen DigiLaukka -hanketta. DigiLaukka -hankkeen on rahoittanut Opetus- ja kulttuuriministeriö ja hanke on ollut osa Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaa. Uudet lukutaidot on yläkäsite, ja sillä tarkoitetaan perinteisen lukutaidon rinnalle nousseita tärkeitä taitoja: *medialukutaito*, *digitaalinen osaaminen* ja *ohjelmointiosaaminen*. Uudet lukutaidot- kehittämissohjelman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten medialukutaitoja, digitaalista osaamista sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Uudet lukutaidot -kehittämissohjelma on osa opetus- ja kulttuuriministeriön laajempaa Oikeus oppia -kehittämissohjelmaa (2020-2022).

DigiLaukka -hankkeeseen palkattiin hankekoordinaattori koordinoimaan hankkeen toimintaa. Hankkeen tavoitteena on ollut tukea pitkällä tähtäimellä Orimattilan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin muutosta, edistää ja tukea digitaalisten taitojen ja hyvän pedagogisen toiminnan kehittämistä Orimattilan varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on ollut myös kehittää edelleen hyviä pedagogisia käytänteitä varhaiskasvatuksessa, edistää pienten lasten medialukutaidon kehittymistä, ohjelmoinnin esitaitoja sekä yhdenvertaistaa tieto- ja viestintäteknologisen kasvatuksen toteutumista. Hankkeen toiminta-aika oli 1.8.2021-30.7.2022. DigiLaukka- hanke sai jatkorahoituksen ajalle 1.8.2022-31.5.2023. Avustuksen pitkän tähtäimen tavoitteena on jatkaa DigiLaukka -hankkeen tavoitteiden mukaista toimintaa niin, että Orimattilan varhaiskasvatuksen digisuunnitelma noudattaa uudet lukutaidot- kehittämisohjelmassa luotuja osaamisen kuvauksia.

2.1 Muut digitaalisuutta tukevat hankkeet

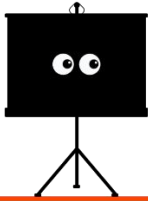
Orimattilan varhaiskasvatuksessa käynnistyi 1.8.2023 Opetushallituksen rahoittama INNOSTUS-hanke, jonka tavoitteena on innovatiivisten digitaalisten oppimisympäristöjen edistäminen ja yhteistyön kehittäminen perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa. INNOSTUS-hankkeelle palkattiin hankekoordinaattori koordinoimaan hanketyötä. DigiLaukka ja INNOSTUS-hanke tukevat tavoitteissaan toisiaan ja tekevät tiivistä yhteistyötä molempien hankekausien ajan. INNOSTUS-hanke päättyy 31.12.2023.

OHJELMOINTI-
OSAAMINEN

**EI OLE PELKÄSTÄÄN
KOODAUSTA.**

MEDIALUKUTAITO

TAITOA TOIMIA MEDIA- YMPÄRISTÖISSÄ

MUUN MUASSA:

- OPETETAAN, ETTÄ OTETTAESSA TAI ESITETTÄESSÄ TOISESTA VALOKUVIA TAI VIDEOITA, ON KYSYTTÄVÄ LUPA.
- KESKUSTELLAAN SIITÄ, ETTÄ OSA MEDIASISÄLLÖISTÄ ON LAPSILLE SOPIVIA JA OSA EI.
- OHJATAAN LAPSIA KESKUSTELEMAAN JA SOPIMAAN MEDIAN KÄYTÖSTÄ AIKUISTEN KANSSA.

TAITOA TUOTTAAN MEDIASISÄLTÖJÄ

MUUN MUASSA:

- OSALLISTETAAN LAPSIA PEDAGOGISESSA DOKUMENTOINNINNA.
- TUETAAN LASTEN SANALLISTA, KUVALLISTA JA KEHOLLISTA ILMAISUA MEDIAN TUOTTAMISEN PARISSA MONIPUOLISIN KEINAIN.

TAITOA TULKITA JA ARVIOIDA

MUUN MUASSA:

- ROHKAISTAAN LAPSIA SUHTAUTUMAAN ROHKEASTI MEDIASISÄLTÖIHIN, JA OHJATAAN KYSYMÄÄN NÄKEMÄSTÄÄN JA KUULEMASTAAN.
- TUTUSTUTAAN ERILAIISIIN MEDIASISÄLTÖIHIN KUTEN ESIMERKIKSI LEHDET, KIRJAT, VIDEOIT, PELIT.

2.2 Medialukutaito

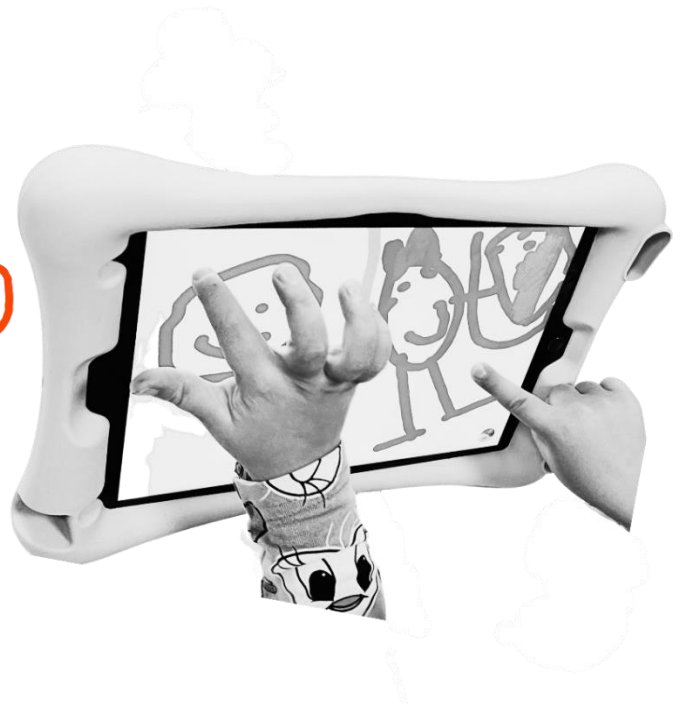
Ensiaskleet medialukutaitoon otetaan varhaiskasvatuksessa yhdessä mediaa uteliaasti ihmetellen, leikkien ja ennakkoluulottomasti kokeillen. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin medioihin, mediavälineisiin ja mediasisältöihin arjessa. Median tarinoihin eläydytään ja niitä käsitellään oman ilmaisun keinoin. Median tuottaminen on leikinomaista ja kokeilevaa yhdessä tekemistä, joka samalla rohkaisee lapsia luovaan itseilmaisuun. Mediaa käytetään apuna, kun tutkitaan yhdessä lasten kanssa ympäristöä, etsitään tietoa lapsia kiinnostavista kysymyksistä tai viestitään yhteisistä asioista. Viestinnässä tarpeellisia taitoja, vuorovaikutusta ja toisten huomioimista, harjoitellaan arjessa. Kokemisen ja tekemisen lomassa opetellaan turvalliseen ja vastuulliseen mediavälineiden ja -sisältöjen käyttöön yhdessä aikuisen kanssa. [Medialukutaito - Uudet lukutaidot](#)

Medialukutaito on tulevaisuuden kansalaistaito. Sitä tarvitaan, jotta lapsi pystyy tulevaisuudessa olla aktiivinen osa yhteiskuntaa. Sen lisäksi media on osa lasten maailmaa ja lasten kulttuuria, jolloin sen täytyy näkyä myös varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen toiminnassa. Tulevaisuudessa viestintätaidot nousevat entistä tärkeämmäksi, kun sosiaalisen

median myötä jokainen meistä toimii enenevässä määrin niin viestien lähettäjänä kuin vastaanottajana ja tulkitsijana.

MEDIALUKUTAITO ON KANSALAISTAITO!

Mediakasvatus voidaan jakaa neljään näkökulmaan, joita kaikkia tarvitaan, kun toteutamme mediakasvatusta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa:

Taidekasvatuksellinen sekä ilmaisullinen näkökulma - oma tuottaminen

Teknologiakasvatuksellinen näkökulma - välineiden käyttö

Medialukutaidollinen näkökulma - median tulkitseminen sekä sisällön pohdinta

Suojelullinen näkökulma - ikäraajat ja lasten suojelua haitalliselta mediasisällöltä.

DIGITAALINEN OSAAMINEN

2.2 Digitaalinen osaaminen

Digitaalinen osaaminen kuvataan laaja-alaisen osaamisen alueena sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa että esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Digitaalisen osaamisen kokonaisuus muodostuu neljästä pääalueesta:

Käytännön taidot ja oma tuottaminen

Vastuullisuus ja turvallisuus

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely

Vuorovaikutus

Pääalueet on nimetty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Digitaalista osaamista kuvataan oppimisen kohteena ja välineenä. Osaamiskuvaukset mahdollistavat teknologioiden moninaisen käytön. [Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen - Uudet lukutaidot](#)

OHJELMOINTIOSAAMINEN

OHJELMOINNILLINEN AJATTELU

MUUN MUASSA:

- LUOKITTELUA, VERTAILUA JA JÄRJESTYKSEEN ASETTAMISTA.
- LASTEN KANSSA HAVAINNOIDAAN SÄÄNNÖNMUKAISUUKSIA JA TOISTUVIA ASIOITA.
- OHJATAAN KEKSIMÄÄN ITSE JA KOKEILEMAAN UUSIA TOIMINTA- JA LIKKUMISTAPOJA TUTTUIHIN LEIKKEIHIN JA ARJEN TILANTEISIIN.

TUTKIVA TYÖSKENTELY JA TUOTTAMINEN

MUUN MUASSA:

- KEKSITÄÄN JA RAKENNETAAN OMIA LAITTEITA JA LUOVIA TEKNOLOGISIA RATKAISUJA.
- PELIT: TUTKITAAN YHDESSÄ NIIDEN OMINAISUUKSIA.
- MUOKATAAN LASTEN KANSSA TUTTUJA LEIKKEJÄ JA PELEJÄ KEKSIMÄLLÄ NIIHIN TAI ETENEMISTAPOJA.

OHJELMOIDUT YMPÄRISTÖT JA NIISSÄ TOIMIMINEN

MUUN MUASSA:

- HAVAINNOIDAAN LASTEN KANSSA TEKNOLOGIAN ROOLIA ARKIELÄMÄSSÄ.
- POHDITAAN, MILLAISTA HYÖTYÄ TAI APUA LAITTEISTA ON IHMISILLE.

2.3 Ohjelmointiosaaminen

Ohjelmointiosaaminen on kaikille hyödyllinen taito, jossa ei ole kyse pelkästään koodaamisesta. Osaamiseen kuuluvat olennaisesti myös monipuoliset ajattelun taidot ja ymmärrys digitaalisesta, ohjelmoidusta maailmasta ja siinä toimimisesta sekä siitä, mitä kaikkea ohjelmoimalla voi saada aikaan. Pienten lasten kanssa tutustutaan teknologiseen ympäristöön ja harjoitellaan ohjelmoinnissa tarvittavia valmiuksia ja perustaitoja: Havainnoidaan ja nimetään arjen teknologiaa ja laitteita sekä pohditaan niiden tarkoitusta ja toimintaa. Innostetaan ihmettelemään asioita sekä rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin vastauksia. Harjoitellaan loogisen ajattelun taitoja, kuten luokittelua ja vertailua. Opetellaan kertomaan asioista ja omista ajatuksista sekä toimimaan yhdessä ja annettujen ohjeiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa lapset saavat kokemuksia teknologiasta ja harjoittelevat ohjelmointiin liittyviä taitoja leikkien, pelaten ja yhdessä kokeillen sekä omia tuotoksia ideoimalla ja rakentelemalla. [Ohjelmointiosaaminen - Uudet lukutaidot](#)

Orimattilan varhaiskasvatukseen on hankittu erilaisia ohjelmoinnillista ajattelua lisääviä välineitä kuten Bee-Bot-robotteja. Niiden pedagoginen ja monipuolinen käyttö eri oppimisen alueilla toteuttaa osaamiskuvausten mukaista hyvää pedagogista toimintaa.

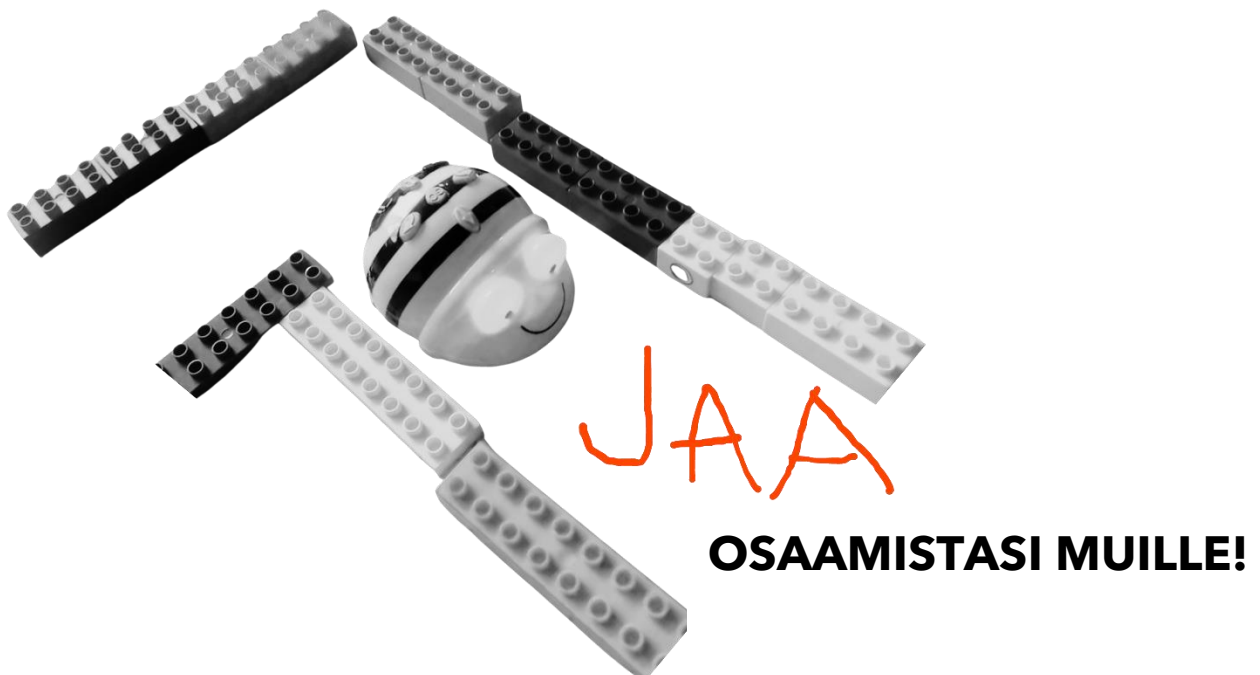
4 HYVÄT PEDAGOGISET KÄYTÄNTEET

Orimattilan varhaiskasvatuksessa jalkautetaan Uudet lukutaidot-kehittämishjelman julkaisemia digitaalisten taitojen ja osaamisen kuvauksia, jotka mallintavat hyvää digipedagogiikkaa, ja jotka auttavat varhaiskasvattajia suunnittelemaan ja toteuttamaan hyvien pedagogisten käytänteiden mukaista monipuolista digitaalisia taitoja kehittävää toimintaa lapsille. Suunnittelun apuna voidaan käyttää *Digitaitojen vuosikelloa* (liite 1) ja *Digitaitojen huoneentaulua* (liite 2). Ideoita, vinkkejä ja runsaasti materiaalia digipedagogiseen toimintaan löytyy [Orimattilan vakadigi-sivustolta](#).

Varhaiskasvatuksen digipedagogiikasta puhuttaessa ydinkysymyksiä ovat:

- **Mitä lapsi digiympäristöissä kokee?**
- **Millaiset menetelmät tukevat lasten aktiivista toimintaa?**
- **Millainen ympäristö kannustaa lapsia tutkimaan ja tuottamaan?**
- **Miten vuorovaikutusta ja lapsen kokemusta ryhmään kuulumisesta tuetaan?**
- **Millaisia myönteisiä tunteita ja ilon hetkiä lapsissa herää?**
- **Miten lasten aloitteet tulevat huomioiduksi?**
- **Millaisin keinoin tuetaan yhteisöllisyyttä?**
- **Millä tavalla digitaaliset ympäristöt ovat lapsen kehityksen ja oppimisen tukena?**
- **Miten digiympäristöt parhaiten tukevat lapsen yksilöllisyyttä?**

[Opetushallitus: Näkökulmia tieto- ja viestintäteknologian osaamisen](#)

5 DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

Digitaaliset oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia monilukutaidon (mm. kuvanlukutaidon, medialukutaidon ja numeerisen lukutaidon) kehittymiseen. Monilukutaito kehittyy, kun lasten kanssa tulkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstejä laajan tekstikäsitteilyn mukaisesti. Orimattilan varhaiskasvatuksessa luodaan mahdollisuuksia omien mielenkiinnon kohteiden ilmentämiseen ja lasten omaan tuottamiseen digitaalisissa oppimisympäristöissä.

Lasten luovaa ajattelua tuetaan tarjoamalla mahdollisuuksia taiteelliseen ilmaisuun ja taitteen kokemiseen. Orimattilan varhaiskasvatuksessa lapsi saa kokemuksia yhteisöllisistä luovista projekteista, joissa ilmaisun eri muotoja yhdistellään ja joissa digitaalisia ympäristöjä sovelletaan luovasti. Esimerkiksi kuvan tekemisen tapoja kokeillaan monipuolisilla tavoin, myös moniaistisesti. Taidekasvatuksessa huomioidaan digitaalisten ympäristöjen mahdollisuudet spontaaniin toimintaan.

DIGITAALISET
OPPIMIS-
YMPÄRISTÖT

**RIKASTUTTAVAT MYÖS
LEIKKIYMPÄRISTÖJÄ.**

5.1 Lukulumo

Orimattilan varhaiskasvatusta on hankkinut Lukulumo-sovelluksen koko varhaiskasvatusta varten käyttöön vuosiksi 2023–2026. Lukulumo on kuvitettu äänikirjasovellus, joka tukee lapsen

kielellistä kehitystä ja kielitietoisuutta. Lukulumossa äänikirjoja voi lukea ja kuunnella yli 60 eri kielellä.

5.2 Lasten Oma Teams

DigiLaukka -hankkeen aikana luotu ja pilotoitu Lasten Oma Teams -malli on yksi pedagoginen keino ylläpitää lasten ja henkilöstön digitaalisia taitoja säännöllisesti. Lasten Oma Teams -vuorot on jaettu toimintakaudelle yksikkökohtaisesti, jotta osallisuus ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Lasten Oma Teams järjestetään kerran kuukaudessa ja on avoin koko varhaiskasvatukselle. Lasten Oman Teams -mallin ohjeistus ja pedagogiset tavoitteet löytyvät [Orimattilan vakadigi-sivustolta](#).

5.3 Oppimista edistävät sovellukset

Orimattilan varhaiskasvatuksella on käytössä erilaisia oppimista edistäviä sovelluksia iPad-laitteilla. Sovellukset on valikoitu kehittämään ja edistämään lasten VASU:n mukaisia tavoitteita ja digitaalisia taitoja. Sovellukset löytyvät jokaisen iPadin HUB- sovelluskaupasta, josta niitä voi vapaasti ladata iPadeille. Sovellukset eivät ole tarkoitettu passiiviseen pelaamiseen, vaan yhteisöllisiin oppimiskokemuksiin, joissa sovelluksia voidaan soveltaa pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Orimattilan varhaiskasvatuksen käytössä oleva sovellusvalikoima on jaoteltu VASU:n oppimisen osa-alueittain sekä ikäryhmittäin [Padlet-alustalle](#), jonne pääsee linkillä tai QR-koodilla niin Orimattilan varhaiskasvatuksen henkilöstö kuin huoltajatkin esimerkiksi [Orimattilan vakadigi-sivustolta](#).

Sovellusvalikoima on koottu Orimattilan varhaiskasvatuksen sovelluskirjastoksi. Sovelluskirjasto päivitetään ajan tasalle kaksi kertaa toimintavuodessa syksyllä ja keväällä. Sovelluskirjasto löytyy [Pedanetistä](#) ja [Orimattilan vakadigi-sivustolta](#) sekä tulostettuna varhaiskasvatusyksiköistä.

6 PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. Pedagogisen dokumentoinnin prosessi on osa varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa, jota toteutetaan yhdessä lasten kanssa. (Opetushallitus [Pedagoginen dokumentointi | Opetushallitus \(oph.fi\)](#))

6.1 Pedagoginen dokumentointi digitaalisin keinoin ja välinein

Digitaaliset välineet monipuolistavat ja helpottavat pedagogista dokumentointia, tuovat siihen uusia ulottuvuuksia ja lisäävät sen saavutettavuutta. Dokumentointitavat -ja muodot voivat olla esimerkiksi valokuva, video, animaatio, äänitiedosto, digitaalinen portfolio, blogi ja erilaiset sovellukset. Orimattilan varhaiskasvatuksessa hyödynnetään monipuolisesti digitaalisia välineitä ja rohkaistaan henkilöstöä kokeilemaan uusia keinoja pedagogiseen dokumentointiin. Alla esimerkkejä pedagogisen dokumentoinnin muodoista kokeilemisen tueksi.

6.1.1 DIGITAALINEN PORTFOLIO

Digitaalinen portfolio voi olla yksi pedagogisen dokumentoinnin muoto. Sen ideana on pysähtyä yhden lapsen äärelle, pohtia hänen kasvuaan ja kehitystään. Digitaalinen portfolio toimii varhaiskasvatuksen opettajan työkaluna siten, että ajan kuluessa portfolioon tehdään merkintöjä hänen vertaissuhteistaan, mielenkiinnon kohteista, lapselle tärkeistä kokemuksista, oppimisen etenemisestä ja oppimistavoitteista. Digitaalinen portfolio mahdollistaa myös huoltajien osallistumisen lapsen kasvun ja kehityksen dokumentointiprosessiin. Huoltajat voivat lisätä portfolioon lapsen kuvia, videoita, piirustuksia, lausahduksia tai muuta vastaavaa. Portfolion tavoitteena on myös osallistaa lasta ikätason mukaan. Lapsen kanssa voi esimerkiksi pohtia portfolion sisältöä, auttaa lasta sanoittamaan

tapahtumia, kiinnostuksen kohteita ja tavoitteitaan ja arvioida niitä yhdessä. Lasta voi opettaa käyttämään laitetta, jolla hän voi ottaa kuvia itselle merkityksellisiä asioita päiväkodissa. [Opetushallitus: Hyvät käytännöt](#)

Digitaalinen portfolio voi olla yksi pedagogisen dokumentoinnin muoto. Sen ideana on pysähtyä yhden lapsen äärelle, pohtia hänen kasvuaan ja kehitystään. Digitaalinen portfolio toimii varhaiskasvatuksen opettajan työkaluna siten, että ajan kuluessa portfolioon tehdään merkintöjä hänen vertaissuhteistaan, mielenkiinnon kohteista, lapselle tärkeistä kokemuksista, oppimisen etenemisestä ja oppimistavoitteista. Digitaalinen portfolio mahdollistaa myös huoltajien osallistumisen lapsen kasvun ja kehityksen dokumentointiprosessiin. Huoltajat voivat lisätä portfolioon lapsen kuvia, videoita, piirustuksia, lausahduksia tai muuta vastaavaa. Portfolion tavoitteena on myös osallistaa lasta ikätason mukaan. Lapsen kanssa voi esimerkiksi pohtia portfolion sisältöä, auttaa lasta sanoittamaan tapahtumia, kiinnostuksen kohteita ja tavoitteitaan ja arvioida niitä yhdessä. Lasta voi opettaa käyttämään laitetta, jolla hän voi ottaa kuvia itselle merkityksellisiä asioita päiväkodissa. [Opetushallitus: Hyvät käytännöt](#)

PEDAGOGINEN
DOKUMENTOINTI

**ON OLEELLINEN OSA
VARHAISKASVATUSTYÖTÄ.**

6.1.2 VALOKUVAUS

Valokuvaus voi olla osa pedagogista dokumentointia. Valokuvia on helppo ottaa päiväkodin kännykällä tai tabletilla sisällä tai ulkona. Kuvien avulla voi luoda yhtenevän tarinan

esimerkiksi valokuvakirjaan. Valokuvakirja, johon on koottu toimintakauden aikana otettuja kuvia lapsista erilaisissa tilanteissa varhaiskasvatuksessa, voi toimia toteutuneen kauden arviointityökaluna. Valokuvakirjaan voi sisällyttää erilaisia painopisteitä, merkittäviä tapahtumia ja lasten vertaissuhteiden kuvaamista. Kirjaa voi katsella varhaiskasvatuksessa pedagogisen dokumentoinnin näkökulmasta ja kuvauslupa huomioiden myös huoltajien kanssa. Valokuvakirjaa voi käyttää apuna toimintakauden arvioinnissa ja kysellä huoltajilta mielipidettä valokuvakirjan sisällöstä. Ideaa voi jalostaa kotiinkin asti, esimerkiksi huoltajien itse kuvatessa lastaan jossain merkittävässä edistysaskeleessa ja jakaessa sen varhaiskasvatuksen henkilökunnalle vaikkapa varhaiskasvatuskeskustelussa. Kun vanhemmat osallistuvat pedagogisen dokumentoinnin prosessiin, yksittäisen lapsen sekä yleisesti varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ollaan tekemässä yhdessä. [Opetushallitus: Hyvät käytännöt](#)

6.1.3 SOSIAALINEN MEDIA

Sosiaalisen median käytöllä varhaiskasvatuksessa tulee olla aina ensisijaisesti pedagoginen peruste. Pedagogiseksi perusteeksi ei siis riitä, että sosiaaliseen mediaan sisällön tuottaminen on kivaa, vaikka se on usein sitäkin. Parhaimmillaan ja oikein käytettynä sosiaalinen media tarjoaa laajan ja helposti tavoitettavan alustan, jolla varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa on mahdollista tehdä näkyväksi huoltajille, muille lasten läheisille, muille varhaiskasvattajille ja varhaiskasvatuksesta kiinnostuneille.

Varhaiskasvatuksessa sosiaalisen median julkaisuissa on aina positiivinen ja pedagoginen näkökulma. Pedagogiikkaa tuodaan julkaisuissa esille esimerkiksi hashtageilla varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueista, jolloin myös henkilöstö prosessoi omaa työtänsä ja pedagoginen ajattelu jatkuu dokumentoidessa toimintaa sosiaalisessa mediassa. Julkaisuissa myös lapsen osallisuus on tärkeää. Lapsi voi olla mukana valitsemassa, mitä ja miten toimintaa sosiaalisessa mediassa kuvataan tai missä muodossa sitä julkaitaan ja mitä julkaisun yhteyteen kirjoitetaan. Lapsi ei kuitenkaan koskaan käytä, tuota tai katsele sosiaalisen median sisältöä yksin, vaan osallistuu siihen vain varhaiskasvattajan kanssa, jonka vastuulla on esimerkiksi valikoida sopivaa sisältöä lapsen nähtäväksi vaikkapa naapuripäiväkodin touhuista.

Sosiaalisen median käyttö yhtenä pedagogisen toiminnan dokumentoinnin keinona avaa myös mahdollisuuden lasten medialukutaidon ja digitaalisen osaamisen

turvalliseen kehittymiseen ja tarjoaa luontevia tilaisuuksia lapsiryhmän mediakasvatuskeskusteluun.

Lapsen kasvaessa sosiaalinen media ei ole erillään muusta lapsen sosiaalisesta elämästä, vaan on osa sitä. Siksi nettitaitojen harjoittelu kannattaa aloittaa jo varhain

Orimattilassa kannustetaan tekemään varhaiskasvatustyötä ja pedagogiikkaa näkyväksi, ja sosiaalinen media on yksi digitaalista osaamista vahvistava kanava.

Syksyllä 2022 DigiLaukka- ja INNOSTUS-hankkeessa tuotettiin Instagram-opasmateriaali, johon yksikön varhaiskasvatushenkilöstön tulee tutustua, jos yksikön käytössä on sosiaalisen median tilejä. [Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Lapsi sosiaalisessa mediassa](#)

Sosiaaliseen mediaan varhaiskasvatuksessa sisältyy:

- pedagoginen dokumentointi
- pedagogiikan näkyväksi tekeminen (henkilöstö, huoltajat, muut)
- lasten ja huoltajien osallisuus
- huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
- medialukutaito
- digitaalinen osaaminen
- viestintä
- positiivisuus

ORIMATTILAN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖN DIGITAALISEN OSAAMISEN PERUSTAIIDOT

7 OSAAMINEN JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaisesti digitaalinen osaaminen on osa monipuolista ja lasta osallistavaa oppimisympäristöä. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä tulee olla digitaaliset perustaidot, sekä rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta kokeilla erilaisia digitaalisia välineitä ja menetelmiä, ja hyödyntää niitä pedagogiikassaan. Henkilöstön osaamista on kehitetty ja tuettu sekä pedagogisesti, että laitteiden ja ohjelmistojen käytön osalta DigiLaukka -hankkeen aikana, mutta edelleen henkilöstö tarvitsee paljon tukea digipedagogiseen osaamiseen. Tämän tuen toteutumisen varmistaminen on myös yksi digisuunnitelman tavoitteista.

Osaamisen jakaminen on tärkeää. Tiimien vastuulla on jakaa osaamista tiimin jäsenten kesken niin, että kaikkien tiimien jäsenten osaaminen on riittävää. Näin vältetään se, ettei digipedagogiikan toteuttaminen jää vain tiettyjen tiimin jäsenten vastuulle. Osaamisen jakaminen on koko työyhteisön etu, mutta etenkin lasten etu. Se mahdollistaa lasten yhdenvertaisen digitaalisen osaamisen kehittymisen.

7.1 Orimattilan vakadigi-sivusto

[Orimattilan vakadigi-sivusto](#) julkaistiin helmikuussa 2023 ja on DigiLaukka- ja INNOSTUS-hankkeiden tavoitteista syntynyt tuotos. Sivusto on kaikille avoin varhaiskasvatuksen digipedagogiikkaan keskittyvä oppimisolusta. Sivusto kokoaa monipuolista materiaalia ja vinkkejä sekä henkilöstön työvälineeksi että kaikkien aiheesta kiinnostuneiden saataville. Orimattilan vakadigi-sivusto on keskeinen työväline digipedagogiikan kehittämisessä Orimattilan varhaiskasvatuksessa.

7.2 Sovellukset oppimisen alueittain ja ikäryhmittäin - Padlet

Orimattilan varhaiskasvatuksen käytössä oleva sovellusvalikoima on jaoteltu VASU:n oppimisen osa-alueittain sekä ikäryhmittäin "Sovellukset oppimisen alueittain ja ikäryhmittäin" [Padlet](#)-alustalle helpottamaan sovellusten käyttämistä pedagogisesti. Padlet-alusta on vuorovaikutteinen; sinne voi jakaa omia käyttökokemuksia ja havaintoja sovelluksista ja niiden käytöstä.

7.3 Kartoitukset

Syksyllä 2022 toteutettiin Orimattilan varhaiskasvatuksen pedagoginen itsearviointi, jonka tuloksissa digitaalinen osaamisen tulos oli heikoin tuloksella 3.4.

Henkilöstön digitaalisen osaamisen nykytilaa kartoitettiin syksyllä 2022 DigiLaukan ja INNOSTUKSEN hankekausien alussa sekä keväällä DigiLaukan jatkohankekauden päättyessä. Esihenkilöiden käsitystä oman yksikön osaamisesta verrattiin henkilöstön itsearviointiin. Jatkossa esihenkilöt seuraavat henkilöstönsä digitaalisia taitoja vuosittain koulutustarpeen selvittämiseksi. VOPEKA- kartoitus on tarkoitus tehdä syksyllä 2023.

7.4 Koulutus

Nopeasti kehittyvä digitaalisuus asettaa haasteita henkilöstön osaamiselle. Digitaalisten laitteiden pedagogisen käytön hallinta tulee olemaan jokaisen kasvattajan perustaito,

jonka ylläpitämisestä vastaa työntekijä itse. Työntekijän vastuulla on kertoa mahdolliset koulutustarpeensa esimiehelle esimerkiksi kehityskeskustelussa.

DigiLaukka-jatkohankkeen aikana järjestettiin Instagram Orimattilan varhaiskasvatuksessa-, Kaikki kuvaa EDU-kamerakynän pedagogiikkaa, - sekä Kapioston tekijänoikeudetkoulutukset. Tavoitteena on päivittää vuosittain henkilöstön digitaalista ja digipedagogista osaamista. Digitaalisen osaamiseen liittyvät koulutukset lisätään varhaiskasvatuksen yhteiseen koulutussuunnitelmaan.

7.5 Digivastaavat

Jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön valitaan vuosittain toimintakauden alussa digivastaava, jonka tehtävänä on toimia digiasioden yhteyshenkilönä ja huolehtia siihen liittyvästä tiedonkulusta omassa yksikössä. Digivastaavia voi olla yksikössä myös kaksi, jotta varmistetaan tiedonkulku esimerkiksi henkilöstön vaihtuessa. Digivastaavien yhteystiedot löytyvät myös Digivastaavat -tiimistä Teamsista. Digivastaavien tehtävänkuvan kehittymisen tutortyyppiseksi, kuten Orimattilan perusopetuksessa, voisi olla myös yksi keino lisätä digitaalista osaamista.

Digivastaavan tehtävät:

- toimii digiasioden yhteyshenkilönä ja huolehtii siihen liittyvästä tiedonkulusta omassa yksikössä
- pitää listaa oman yksikön digivälineistöstä
- vastaa mahdollisiin kyselyihin liittyen oman yksikön digiasioihin
- osallistuu digivastaavien Teams-palavereihin noin kerran kuukaudessa
- tiedottaa omaa yksikköä digitaalisuuteen liittyvistä asioista
- tuo tarvittaessa henkilökunnalta viestiä esimiehelle ja/tai digiasioista vastaaville tahoille
- tarkistaa Pedanetin tiedot toimintavuoden alkaessa yhdessä esimiehen kanssa ja päivittää ne aina tarvittaessa (yksikön tiedot ja yhteystiedot)
- päivittää Orimattilan vakadigi -sivustoa hankekauden päättyttyä

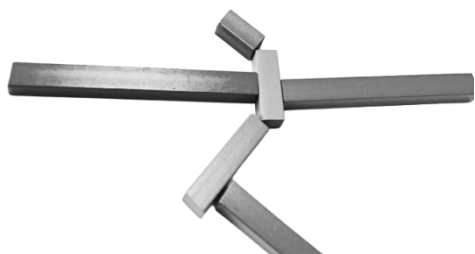

8 DIGITAALISET OPPIMISEN VÄLINEET JA MUUT LAITTEET

Orimattilan varhaiskasvatustyksikköjen laitekanta kartoitetaan kahdesti vuodessa Excel-tiedostoon, joka löytyy Orimattilan varhaiskasvatuksen johtoryhmän Teamsista. Laitteiden hankintasuunnitelma on tehty vuosille 2023–2026, jonka toteutumista tarkastellaan myös vuosittain. Hankintasuunnitelma löytyy myös Orimattilan varhaiskasvatuksen johtoryhmän Teamsista. Nämä tehtävät löytyvät sekä Orimattilan varhaiskasvatuksen digitaalisen kehittämisen kalenterista sekä yhteisestä pedagogisesta vuosikellosta.

Laitekanta-Exceliin merkitään mahdolliset laitepoistot (esimerkiksi laitteen rikkoutuessa tai leasing-sopimuksen päättyessä), ja poistosta ilmoitetaan MDM-vastaavalle, joka poistaa laitteen myös etähallinnasta, jotta se ei kerrytä maksua. Poistunut laite toimitetaan varhaiskasvatuksen toimistosihteerille Sari Soikkelille.

Laadukkaan ja yhdenvertaisen digipedagogiikan toteuttaminen edellyttää monipuolista ja määrällisesti riittävää laitekantaa. Tavoitteena on saada digilaitteisto koko varhaiskasvatuksessa tasa-arvoiseksi ja toimivaksi perusvarustelultaan. Toisaalta se edellyttää vielä vahvempaa pedagogista osaamista henkilöstöltä, jotta välineet päätyvät tarkoituksen mukaiseen pedagogiseen ajatteluun perustuvaan käyttöön yksiköissä. Pelkkä välineiden riittävyys ei takaa riittävää digipedagogiikkaa.

DIGITAALINEN
OSAAMINEN

**ON SEKÄ OPPIMISEN
KOHDE ETTÄ VÄLINE!**

8.1 Laitekanta

Orimattilan varhaiskasvatuksessa yhdellä lapsiryhmällä on käytössään vähintään kaksi iPad-tablettia. Yhdellä perhepäivähoitajalla on käytössään yksi iPad-tabletti. Varhaiskasvatusyksiköissä on lisäksi liikuteltavia näyttöjä, projektoreja, dokumenttikameroita, Bluetooth-kaiuttimia sekä Bee-Bot robotteja. Yksikön esimiehellä on käytössään henkilökohtainen älypuhelin sekä henkilökohtainen kannettava tietokone.

Laitekanta on hallinnollisesti koko varhaiskasvatuksen yhteinen ja liikuteltavissa tarpeen mukaan varhaiskasvatusyksiköiden välillä. Laitekannan leasing- ja dataliittymäkustannukset menevät Orimattilan varhaiskasvatuksen hallinnon kustannuspaikalta. Yksiköiden esihenkilöt voivat tilata hallinnon kustannuspaikalle Tieran verkkokaupasta myös tarvittavia oheislaitteita digivälineisiin (esimerkiksi suojakuoret tms.) kohdasta "oheislaitetilaukset". Yksiköt voivat edistää myös omilla hankintavaroillaan digitaalista osaamista monipuolistamalla omaa "piendigivälineistöään" hankkimalla esimerkiksi iPadeihin sopivia mikroskooppeja tai muita pedagogiikkaa rikastuttavia laitteita.

Orimattilan varhaiskasvatuksessa on tavoitteena yhtenäistää ja monipuolistaa yksiköiden digitaalisten välineiden valikoimaa ja näin luoda yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset olosuhteet kaikille lapsille digitaalisen osaamisen edistämiseen.

8.2 Kiertävät digiboxit

DigiLaukka-hankkeen jatkohankekaudella 2022-2023 Orimattilan varhaiskasvatukseen hankittiin hankerahoituksella seitsemän eriteemaista digitaalista oppimisympäristöä rikastuttavaa Digiboxia: *Musadigiboxi*, *Tiededigiboxi*, *Mediadigiboxi*, *Tarinadigiboxi*, *Liikuntadigiboxi*, *Robodigiboxi* sekä *Perhepäivähoidon digiboxi*. Digiboxit ovat käytettävissä varhaiskasvatusyksiköissä sekä perhepäivähoitajilla digiboxien kierto suunnitelman mukaisesti kuukauden kerrallaan. Esihenkilöt vastaavat digiboxien vaihtamisesta yksiköiden välillä.

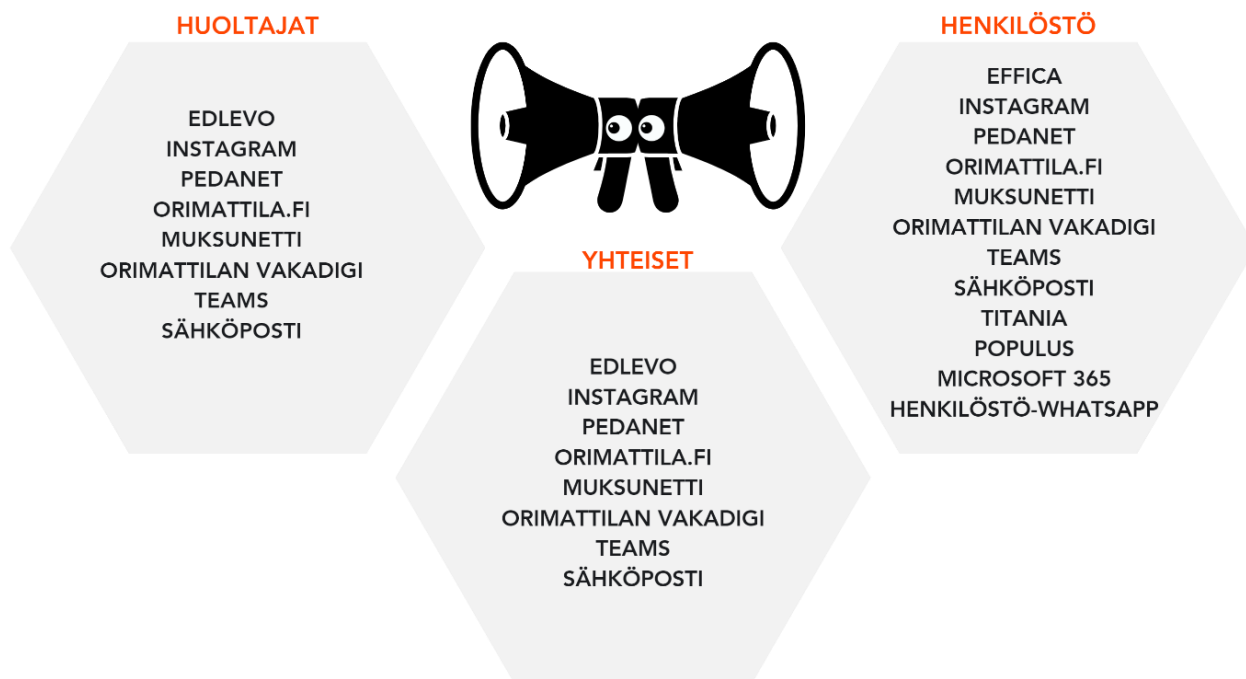
8.3 Etähallinta

Varhaiskasvatuksen iPadit ovat liitetty Tieran tuottamaan MDM-etähallintapalveluun. Etähallinta takaa riittävän tietoturvan ja tasa-arvoisen sovellussisällön. Henkilöstöstä on valittu neljä MDM-vastaavaa, jotka toimivat yhteyshenkilöinä etähallintaan liittyvissä asioissa ja hoitavat sovelluspyynnöt eteenpäin varhaiskasvatuksen tarpeita vastavaksi. MDM-vastavien ajantasaiset yhteystiedot löytyvät Digivastaavien tiimistä Teamsista.

Keväällä 2023 on tilattu kolme maksullista sovellusta kielenkehityksen tukemiseen, pedagogiseen dokumentointiin sekä luovaan tuottamiseen. Sovellukset ovat saatavilla HUB sovelluskaupasta rajatusti käyttäjien ikäryhmät huomioiden.

Tällä hetkellä on työn alla sovellusten osalta tietoturvatarkistuskäytännöt; miten tarkistetaan varhaiskasvatuksen käytössä olevat sovellukset ja varmistetaan, että ne ovat tarkoituksenmukaisia ja tietoturvaltaan varhaiskasvatukseen sopivia. Tiera ei tarjoa tällaista palvelua, mutta esimerkiksi Cloud Point tarjoaa Luuppi-palvelua. Luuppi-palvelun ostaminen Orimattilan varhaiskasvatukselle on vielä kesken.

DIGITAALISET PALVELUT ORIMATTILAN VARHAISKASVATUKSESSA

9 HUOLTAJIEN JA HENKILÖSTÖN DIGITAALISET PALVELUT

Orimattilan varhaiskasvatuksessa on huoltajien ja henkilöstön käytössä erilaisia digitaalisia sovelluksia ja ohjelmia. Tärkein vuorovaikutus huoltajien ja varhaiskasvatuksen välillä tapahtuu aina kasvokkain lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Muussa tiedottamisessa hyödynnetään Orimattilan varhaiskasvatuksessa erilaisia digitaalisia palveluita. Pedanet sekä Edlevo -sovellus ovat Orimattilan varhaiskasvatuksen viralliset tiedotuskanavat. Huoltajat ilmoittavat lasten hoitoajat ja poissaolot Edlevo -mobiilisovelluksen tai selaimen kautta.

Lyhyitä keskusteluita ja tiedottamisia huoltajien kanssa voidaan hoitaa myös puhelimitse ja tekstiviesteillä. Muita viestisovelluksia huoltajien kanssa viestiessä ei käytetä (ks. Tietosuojahje).

Lapsen sähköinen varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) on otettu käyttöön alkuvuodesta 2023 Muksunetissä. Sähköinen VASU päivittyy lapsen kasvaessa ja siirtyy lapsen mukana varhaiskasvatuspaikan muuttuessa. VASU-prosessissa varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee ensin kirjaukset Muksunetin VASU-lomakkeelle, jonka jälkeen huoltajat voivat tarkastella lomakkeen kirjauksia. VASU keskustelun yhteydessä kirjauksia voidaan täydentää ja

huoltajat allekirjoittavat sähköisesti lomakkeen. VASU-keskusteluita on koronaepidemian myötä pidetty myös etäyhteydellä Teamsin välityksellä, ja se on todettu toimivaksi vaihtoehdoksi, jota hyödynnetään jatkossakin kaikissa yhteistyömuodoissa Orimattilan varhaiskasvatuksessa.

Toiminnan dokumentoinnissa huoltajille käytetään esimerkiksi Pedanettiä, Swayta ja sosiaalisen median kanavia kuten blogeja ja yksiköiden tai ryhmien omia Instagram- tai Facebook-tilejä. Sosiaalisen median käyttöön liittyvät ohjeet ja yhteiset käytännöt löytyvät tietosuojaohjeesta.

Jokaisella työntekijällä, lukuun ottamatta tilapäisiä sijaisia, on käytössään sähköpostiosoite, joka on muotoa [etunimi.sukunimi\(a\)orimattila.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)orimattila.fi)

Jokaisessa yksikössä on langaton verkko. Verkon toimivuudessa on ollut haasteita, ja niiden ratkaisemiseen on paneuduttava. Varhaiskasvatusyksikön esihenkilön vastuulla on ilmoittaa Tieralle mahdollisista ongelmista ja seurata tilanteen etenemistä.

9.1 Varhaiskasvatuksen tietosuojaohje

Varhaiskasvatus on laatinut oman tietosuojaohjeen yhdessä Orimattilan kaupungin viestintä- ja markkinointiasiantuntijan sekä tietosuojavaltuutetun kanssa. Tietosuojaohjeessa käydään läpi varhaiskasvatuksen arjen kannalta merkittävimmät tietosuojaan liittyvät kysymykset. Tietosuojaohje toimii henkilöstölle tärkeänä työvälineenä tietosuoja-asioissa ja yhtenäistävät käytäntöjä. Esimiehet vastaavat siitä, että työntekijät perehtyvät tietosuojaohjeeseen ja osaavat toimia sen mukaisesti. Orimattilan varhaiskasvatuksen tietosuojaohje on vuosittain päivittyvä asiakirja, jonka päivitys merkitään varhaiskasvatuksen pedagogiseen kelloon. Tietosuojaohje noudattaa Euroopan tietosuoja-asetusta eli GDPR-asetusta ja tulee olemaan osa Orimattilan kaupungin yleistä tietosuojaohjetta. Orimattilan kaupungin tietosuojavaltuutetulta saa lisätietoa koko kaupungin yleisen tietosuojaohjeen tilanteesta.

9.1.1 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiinsa tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettänsä tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi. Valokuva tai video on

henkilötieto, jos henkilö on sen perusteella tunnistettavissa. Henkilöä ei pidetä tunnistettavana silloin, jos tunnistaminen vaatii kohtuuttomasti aikaa, kustannuksia ja työtä. Pelkkää kuvaa, varsinkin, jos kasvot eivät ole nähtävissä ei yleensä pidetä tunnistettavana. Jos kuvan yhteydessä on henkilön etu- ja sukunimi tai esimerkiksi etunimi ja syntymäaika, silloin kuva on tunnistettava. Pelkkää etunimeä kuvan yhteydessä ei pidetä tunnistettavana. Lasten tuotoksissa, leikkitauluissa, naulakoissa ja yms. etunimet saavat näkyä. Esimerkiksi pedagogisessa toiminnassa voidaan käyttää lapsen etunimeä ja valokuvaa yhdessä.

Varhaiskasvatuksen asiakkuus ei ole lähtökohtaisesti salassa pidettävää tietoa. Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi kuitenkin päättää kenelle ja miksi tietoja annetaan.

”Vaikka varhaiskasvatuksen asiakkuus ei enää ole itsessään salassa pidettävä asia, on lainsäädännössä edelleen sääntöjä siitä, mitä varhaiskasvatuksen henkilöstö saa työssä kuulemastaan ilmaista ja mitä ei. Salassa pidettäviä ovat edelleen muun muassa henkilön tuloja ja varallisuutta, terveydentilaa ja vammaisuutta sekä elintapoja ja muita henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on myös salassa pidettävä. Lapsen ja hänen perheensä tietoja saa muutoinkin käsitellä vain siinä laajuudessa, kuin varhaiskasvatuksen järjestämiseksi on tarpeen. Viestintä mm. kodin ja päiväkodin välillä kuitenkin helpottuu, kun varhaiskasvatusasiat eivät enää ole kaikilta osin salaisia. Lapsen tuen ja turvallisen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot voivat liikkua niitä tarvitsevien viranomaisten ja päiväkodin tai perhepäiväkodin välillä.” [Usein kysytyjä kysymyksiä ja vastauksia varhaiskasvatuksesta - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

9.1.2 VALOKUVAAMINEN JA VIDEOINTI OSANA PEDAGOGISTA TOIMINTAA

Kuvaaminen on olennainen osa lapsen kasvun, kehityksen ja oman toiminnan arvioinnin tukemista. Tallenteita voidaan katsoa yhdessä lasten ja/tai henkilökunnan kanssa oppimisen ja havainnoinnin tukemiseen. Yhden toimintavuoden jälkeen tallenteet poistetaan laitteilta ja verkkokansiosta. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää valo- ja videokuvaamisen tarkoituksen läpikäymistä keskustellen yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Henkilökunta ei lähtökohtaisesti voi kieltää itsensä kuvaamista. Kuvauksen voi kieltää ainoastaan, jos se häiritsee työn tekemistä.

9.1.3 KUVAUSLUPA

Vuosittain päivitettävässä kuvausluvassa kysytään lupa lapsen kuvan tai videon julkaisuun kaupungin verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa ja tiedotusvälineissä. Kuvausluvassa kysytään myös lapsen valmistamien teosten kuten taideteosten sekä käsitöiden kuvien julkaisemisesta sekä teosten julkisesta esillepanosta. Kuvauslupa sisältyy palvelusopimukseen.

9.1.4 ULKOPUOLINEN KUVAAJA

Jos kuvaamassa on ulkopuolinen kuvaaja kuten sanomalehtikuvaaja kuvauslupa tarkistetaan paperikaavakkeesta. (Lupa tarkistettava toimintakausittain) Hyvänä käytäntönä voidaan pitää suostumuksen kysymistä lapselta valo- ja videokuvauksesta ja vahvistaa näin lapsen osallisuutta. Varhaiskasvatuksen juhlissa huoltajat voivat kuvata. Juhlissa tulee kuitenkin muistuttaa, (esim. juhlatilan sisäänkäynnille kiinnitettävällä lapulla) että kuvaajat kuvaavat lähtökohtaisesti omaa lastaan ja jakavat kuvia esim. sosiaalisessa mediassa vain omasta lapsestaan.

9.1.5 KUVAUSLUVAN PERUUTTAMINEN

Suostumukseen perustuvassa henkilötietojen käsittelyssä on muistettava rekisteröidyn oikeus peruuttaa suostumus. Mikäli suostumus peruutetaan, on tehtävä riittävät toimenpiteet, jotta henkilötietoa ei enää käsitellä. Tämä tarkoittaa, että lasta ei enää jatkossa kuvata muuten kuin osana pedagogista toimintaa. Kuvausluvan voimassaollessa otettuja kuvia ei tarvitse kuitenkaan poistaa esimerkiksi sosiaalisesta mediasta. Laitteiltakaan kuvia ei tarvitse poistaa välittömästi, vaan riittää, että ne poistetaan toimintavuoden jälkeen kuten muutkin kuvat. Suostumuksen peruuttamisesta on kerrottu lupalomakkeessa. Kuvien tallentaminen ja säilyttäminen Valokuvat ja videot säilytetään ainoastaan varhaiskasvatuksen laitteissa ja päiväkodin verkkokansiossa, ei muistitikuilla. Toimintakauden jälkeen tallenteet poistetaan laitteilta ja verkkokansioista, ellei ole toisin sovittu. Maksuttomiin, markkinoilla oleviin pilvipalveluihin tallenteita ei saa viedä. Työpuhelimista poistetaan kuvien ja videoiden varmuuskopiointi, jotta ne eivät tallennu pilvipalveluun.

9.1.6 VALOKUVIEN JA VIDEOIDEN ESITTÄMINEN JA JAKAMINEN JULKISESTI

Orimattilan kaupungin verkkosivuilla, Pedanetissä sekä Facebook ja Instagram-sivuilla julkaistaan kuvia ja tekstejä varhaiskasvatuksen arjesta. Niissä on myönteinen sävy ja niissä esitetään varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Valokuvia ja videoita, joissa on tunnistetietoja, saa esittää varhaiskasvatuksen toimintatiloissa. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää suostumuksen kysymistä lapselta kuvan esille laittoon ja vahvistaa näin lapsen osallisuutta. Tallenteita voidaan esittää muissa tiloissa huoltajien suostumuksella, esim. lasten taidenäyttely Orimattilan eri toimitiloissa. Kuvia voidaan käyttää myös ryhmien viikko- ja kuukausikirjeissä ja muissa vastaavissa käyttötarkoituksissa.

9.1.7 LAPSEN TEKEMIEN TÖIDEN JA TEOSTEN ESILLÄ PITO JA JULKAISEMINEN

Lapsen töitä ja tuotoksia voidaan pitää esillä varhaiskasvatuksen toimintatiloissa. Lapsella on tekijänoikeudet työhönsä, hyvänä käytäntönä voidaan pitää suostumuksen kysymistä lapselta tuotoksen esille laittoon ja vahvistaa näin lapsen osallisuutta. Ryhmien viikko- ja kuukausikirjeisiin on mahdollista sisällyttää kuvia lasten töistä ja tuotoksista. Kuvia lapsen teoksista voidaan julkaista myös kaupungin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, esitteissä ja julkaisuissa, jos tähän on annettu kuvauslupalomakkeella suostumus. Kirjastossa tai muussa vastaavassa julkisessa paikassa voidaan järjestää näyttely. Lasten töiden ja tuotosten esillä oloon kysytään huoltajilta suostumus vuosittain tarkistettavalla luvalla (kuvauslupa). Huoltajia on hyvä muistuttaa myös näyttelyn kuvaamisen ja nettijulkaisun mahdollisuudesta mm. näyttelyn järjestäjän toimesta.

9.1.8 VARHAISKASVATUSYKSIKÖN SOSIAALISEN MEDIAN TILIEN PERUSTAMINEN

Yksiköt saavat perustaa sosiaalisen median tilejä. Tilit tulee perustaa yksikön yhteisen sähköpostin kautta. Perhepäivähoitajat voivat perustaa tilin työ sähköpostiosoitteellaan. Henkilökohtaisilla sähköposteilla tilejä ei saa perustaa. Julkaistava sisältö tulee olla kuvauslupien mukaista ja perustua tähän ohjeeseen. Syksyllä 2022 järjestettiin Instagramin käyttöön liittyvä koulutus sekä julkaistiin päivittyvä Orimattilan varhaiskasvatuksen oma Instagram opasmateriaali henkilöstön käyttöön.

9.1.9 WHATSAPPIN KÄYTTÖ VARHAISKASVATUKSEN VIESTINNÄSSÄ

WhatsApp-sovellusta ei käytetä huoltajien kanssa viestintään. Jos huoltajat laittavat WhatsApp-viestin, siihen vastataan tekstiviestillä. Henkilökunnan kesken WhatsAppia voi käyttää. WhatsAppin käyttöä tarkennetaan kaupungin yhteisen tietosuojahjeen valmistuttua.

10 ORIMATTILAN VARHAISKASVATUKSEN DIGITAALISUUDEN KEHITTÄMISEN KALENTERI

Orimattilan varhaiskasvatuksen digitaalisuuden kehittämisen kalenteriin (Liite 3.) on koottu kuukausittain määriteltäviä tehtäviä esihenkilöiden, varhaiskasvatusyksiköiden ryhmien ja digivastaavien tehtävänkuviin hankekausien päätyttyä. Digitaalisuuden kehittämisen kalenterin tehtävät löytyvät myös Orimattilan varhaiskasvatuksen pedagogisesta vuosikellosta, jonka vastualueet ovat jaettu esihenkilöiden kesken. Digitaalisuuden kehittämisen kalenterin tarkoituksena on helpottaa digitalisaatioon ja digipedagogiikkaan liittyvien tehtävien hahmottamista toimintakauden aikana. Kalenteriin merkityt tehtävät luovat edellytykset laitteiden toimivuudelle ja sitä kautta myös koko digipedagogiikalla.

O P I T A A N Y H D E S S Ä !

DIGITAITOJEN VUOSIKELLO

ELOKU
Olikos äänimaisemat mitään?
Mitä elokua kuuloistaa?

SYYSKUU
Entäpääs lehtiä lentänyt hidastetulla videolla?

LOKAKUU
Mikä ihmeen sien?
Googlen kuvahaku kertoo!

MARRASKU
BeeBot-tunnesikkeilulla väriä harmauteen!

JOULUKUU
Miten olisi joulukalenteri qr-koodeilla?

TAMMIKUU
Mitä kuulostaisi helppo animaatio?

HELMIKUU
Muista uutisviikko ja mediataitoviikko!

MAALISKUU
Voisiko iPadin avulla opetella sanomaan huomonta vaikka kiinaksi?

HUHTIKUU
Valokuvasuunnistus keväänmerkeistä?
Joo!

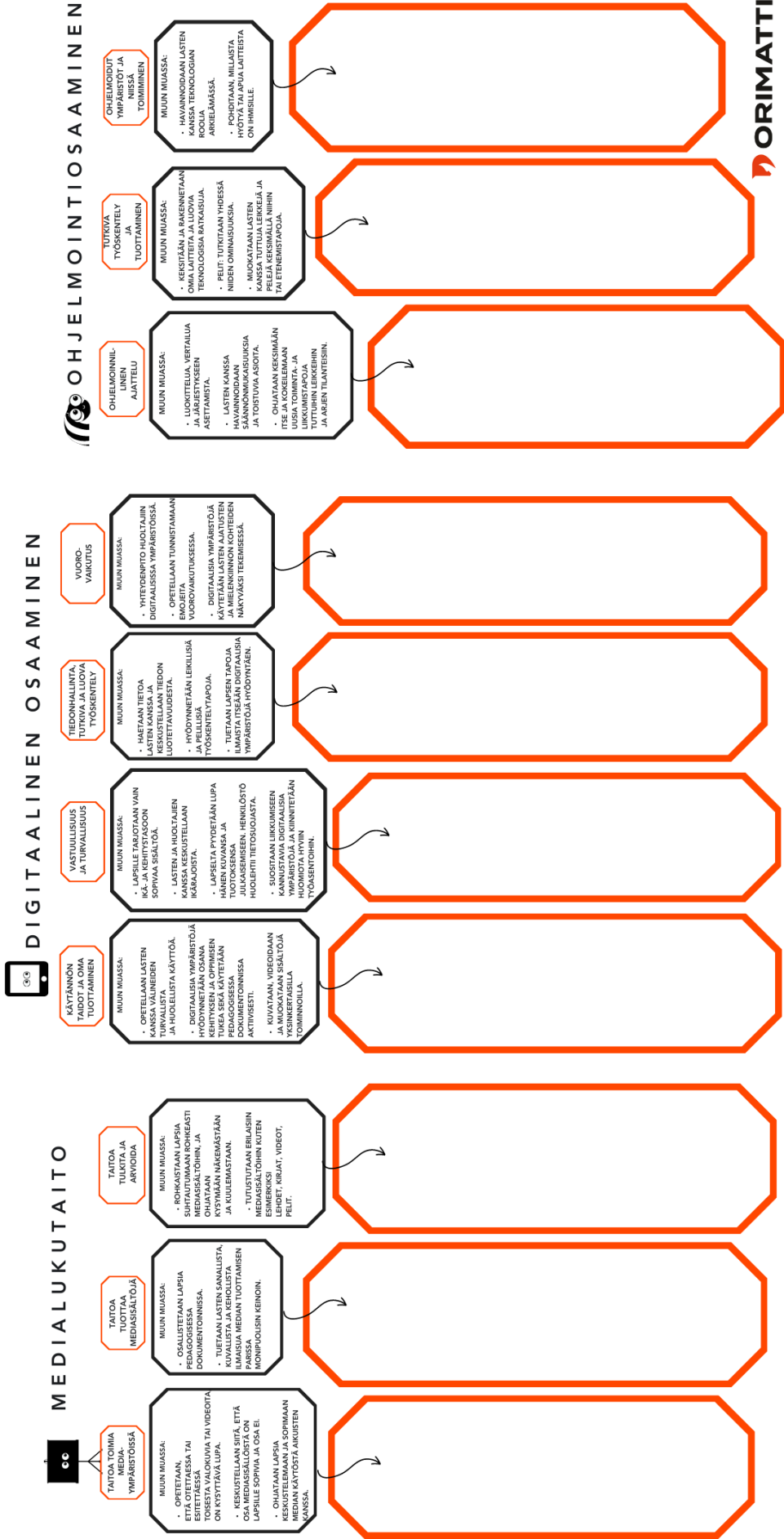
TOUKOKUU
Kirjoita digikirjai
Vaikkapa unelmien kesälomasta.

ONVALLUKSIA!

ORIMATTILA

UUDET LUKUTAIDOT - HUONEENTAULU

OSAAMISKUVAUSTEN SUUNNITTELUN JA TOTEUTUKSEN TUEKSI

Liite 3. Digitaalisen kehittämisen kalenteri

